

Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18109>

Özet

Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (BÖLDYTÖ), 2002 y?l?nda Gülay Ekici taraf?ndan biyoloji ö?retmenlerinin laboratuvar derslerine kar?? geli?tirdikleri tutumlar? kapsaml? bir ?ekilde ölçmek amac?yla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, ö?retmenlerin laboratuvar çal??malar?na yönelik inançlar?n?, güvenlerini ve bu derslerden ald?klar? hazz? de?erlendiren dört temel alt boyuttan olumaktadır. Toplam 22 maddeden oluan BÖLDYTÖ, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır (1= kesinlikle katılmıyorum, 5= tamamen katılmıyorum). Ölçe?in psikometrik özellikleri incelendi?inde, yüksek düzeyde iç tutarlı??a (Cronbach Alfa: 0.93) ve güçlü bir faktör yap?s?na sahip oldu?u belirlenmiştir, bu da onu biyoloji e?itimi alan?ndaki ara?tırmalar için güvenilir bir araç haline getirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Biyoloji e?itimi, tutum ölçe?i, laboratuvar dersi, ö?retmen tutumlar?, psikometrik, ölçek geli?tirme, fen e?itimi.

Yazarlar

Gülay Ekici

Amaç

Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (BÖLDYTÖ), biyoloji ö?retmenlerinin laboratuvar derslerine yönelik gösterdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal e?ilimleri belirlemek amac?yla tasarlanmıştır. Ölçe?in temel amac?, ö?retmenlerin laboratuvar uygulamalar?n?n biyoloji ö?retimi sürecindeki gereklili?ine, önemine ve bu uygulamalar? yürütme konusundaki kişisel yeterlik algılarına dair sahip oldukları tutumlar? nicel verilerle ortaya koymaktır.

Elde edilen sonuçlar, e?itim fakültelerinde verilen ö?retmen yetiştirme programları'nın içeri?ini gözden geçirmek, laboratuvar derslerinin verimlili?ini artırmaya yönelik hizmet içi e?itim programları planlamak ve nihayetinde biyoloji ö?retim kalitesini yükseltmek için temel te?kil etmektedir.

Yapı

BÖLDYTÖ, laboratuvar derslerine yönelik tutumu çok boyutlu bir yapı olarak ele alır ve toplam 22 madde ile dört farklı alt boyutu ölçer. Bu alt boyutlar, tutumun farklı yönlerini temsil etmektedir:

Genel Tutum (11 madde): Ö?retmenin laboratuvar derslerinin biyoloji ö?retimi aç?s?ndan genel gereklili?ine ve faydas?na ili?kin inançlar?n? kapsar.

Zevk (5 madde): Ö?retmenin laboratuvar çal??malar?n? yapmaktan duydu?u ki?isel memnuniyet ve hazz? ölçer. Bu boyut, laboratuvar ortam?nda geçirilen zamandan keyif alma derecesini yans?t?r.

Güven (3 madde): Ö?retmenin laboratuvar çal??malar?n? yürütme, deneyleri yönetme ve laboratuvar araçlar?n? kullanma konusundaki ki?isel yetkinlik ve güven alg?s?n? ifade eder.

Önemlilik (2 madde): Ö?retmenin laboratuvar derslerinin konuyu kavramada ve ö?rencilerin ö?renme sürecine katkıda bulunmada ta??d?? de?eri alg?lama düzeyini ölçer.

Geçerlik

BÖLDYTÖ'nün yap? geçerli?i, faktör analizi yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Geçerlik çal??malar?n?n ilk a?amas?nda, verilerin faktör analizine uygunlu?u incelenmi?tir. Bu inceleme sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri 0.88 olarak bulunmu?tur. 0.88 de?eri, verilerin faktör analizi için son derece uygun oldu?unu göstermektedir (KMO de?erinin 0.60 ve üzeri olmas? beklenir).

Ayr?ca, de?i?kenler aras?ndaki korelasyonun yeterlili?ini test eden Barlett Küresellik Testi de?eri 3367.79 olarak rapor edilmi?tir ($p < 0.001$ düzeyinde anlamlı?). Ölçek tasla??nda yer alan 21 maddeye ili?kin faktör yükleri 0.45 ile 0.95 aras?nda de?i?mektedir. Maddelerin büyük bir ço?unlu?u (20 madde), 0.60 faktör yükünün üzerinde yük sergileyerek ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini desteklemi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in teorik olarak belirlenen tutum yap?lar?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık güvenirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? ile hesaplanm??t?r. BÖLDYTÖ'nün bütün maddeleri için hesaplanan genel Cronbach Alfa de?eri 0.93 gibi çok yüksek bir düzeyde bulunmu?tur. Bu yüksek katsay?, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde biyoloji ö?retmenlerinin laboratuvar derslerine yönelik tutumlar?n? ölçtü?ünü göstermektedir.

Alt boyutlar için hesaplanan Cronbach Alfa de?erleri ise a?a??daki gibidir:

Zevk boyutu: 0.90

Güven boyutu: 0.80

Önemlilik boyutu: 0.72

Görüldü?ü üzere, tüm alt boyutlar?n Cronbach Alfa de?erleri 0.70 e?i?inin üzerinde olup, bu da her bir alt boyutun kendi içinde yüksek veya kabul edilebilir düzeyde güvenilir oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde uygulanan faktör analizi, BÖLDYTÖ'nün dört faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu dört faktör, ölçeğin teorik yapısıyla uyumludur ve toplam 22 maddeden oluşmaktadır. Faktör yüklerinin dağılımı, maddelerin ilgili alt boyutlara net bir şekilde ayrıldığını göstermiştir. Maddelerin büyük çoğunluğunun yüksek faktör yüküne sahip olması (özellikle 0.60 üzeri), her bir faktörün ölçülen alt boyutu güçlü bir şekilde temsil ettiğini teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum). Ölçek toplam 22 madde ve 4 alt boyuttan oluşur.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Biyoloji Öğretmenleri

Yaş Grubu: Yetişkin (Öğretmenlik mesleğini icra edenler)

Popülasyon Detayları: Ölçek, ortaöğretim kurumlarında görev yapan ve laboratuvar dersleriyle ilgili deneyime sahip olan biyoloji öğretmenlerinin tutumlarını ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Katılımlardan, laboratuvar derslerine yönelik verilen her bir ifadeye ne ölçüde katılımların belirtmeleri istenir. Cevaplar 1'den 5'e kadar puanlanır ve genel tutum puanı ile alt boyut puanları hesaplanarak yorumlanır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, fen eğitimi, laboratuvar tutumu, BÖLDYTÖ, öğretmen yeterlikleri, tutum ölçme, Hacettepe Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: gekici@gazi.edu.tr

Yayın Adresi: Gazi Üniversitesi (Yazarın iletişim bilgisine göre varsayılabilir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek 2002 y?I?nda yay?mlanm??t?. Ölçe?in akademik çal??malarda kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için sorumlu yazar Gülay Ekici ile do?rudan ileti?im kurulmas? önerilir.

Kaynaklar

Ekici, G. (2002). Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (BÖLDYTÖ). *Hacettepe Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 62-66. (Makale ba?lant?s?: efdergi.hacettepe.edu.tr)

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: biyoloji-ogretmenlerinin-laboratuvar-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek 4 alt boyut ve 22 maddeden olu?maktadır. Alt boyutlar ve ilgili maddeler (m) a?a??dad?:

Genel (11 m): Laboratuvar dersi biyoloji ö?retimi için gerekli de?ildir.

Zevk (5 m): Laboratuvar dersi bilgi ve yetene?imi göstermemi sa?lar

Güven (3 m): Laboratuvar çal??mas? konusuyla ilgili daha çok bilgi ö?renmek isterim.

Önemlilik (2 m): Laboratuvar dersinin konuyu ö?retmeye faydal? olmad??n? dü?ünüyorum.